

MESAČNÍK MICHALOVSKO-KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

PRAMEN

Ročník XI

Október 2013

Cena 0,40 €

VEĽKÉ POSVÄTENIE KATEDRÁLNEHO CHRÁMU V KOŠICIACH

V sobotu, 28. septembra 2013, sa naši veriaci v Košiciach už od skorého rána, plní veľkého očakávania a duchovnej radosti, schádzali k novému pravoslávne katedrálne chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky a sv. Jána Milostivého. Tento deň bude v novodobej histórii mesta Košice zapísaný zlatými písmenami, lebo sa uskutočnilo veľké posvätenie prvého pravoslávneho katedrálneho chrámu.

Obrad posviacky chrámu vykonal náš Vysokopreosviatený Juraj, arcibiskup michalovsko - košický, spoločne s Vysokopreosviateným Rastislavom, arcibiskupom prešovským a Slovenska. Cyperskú Pravoslávnu Cirkev zastupovali naši dobrodinci, otec Konstantin so svojim doprovodom.

Tejto historickej udalosti sa zúčastnili aj vysokí štátni a cirkevní predstavitelia. Za štátnu správu: JUDr. Zdenko Trebuľa - predseda Košického samosprávneho kraja, JUDr. Ján Juran - riaditeľ cirkevného odboru MK SR, Mgr. Ladislav Štefko - Honorárny konzul Ruskej federácie pre Košický a Prešovský kraj, za gréckokatolícku cirkev bol prítomný J. E. Mons. Milan Chatur, CSsR - košický eparchiálny biskup s doprovodom.

Pred katedrálou našich vladykov privítal čtec Rastislav podľa starého slovanského zvyku chlebom a soľou a kytičkami kvetov. Po privítaní týchto vzácných hostí v chráme o. Vladimírom, začala historická slávnostná posviacka obchodom veriacich okolo cerkvi s mošcami (ostatkami) svätých, ktoré boli uložené v prestole (oltári) chrámu. Pre zaujímavosť uvedieme, ktorí svätí budú neustále vznášať svoje modlitby pred Hospodom Bohom za našich veriacich: Ján Milostivý, patriarcha alexandrijský, sv. eparchiálni patróni: Pachomij Nový, novomučenica Helena zo Synope, patrónka našej mládeže, Alexij Tóth, mučeníci z ostrova Lesbos (Rafael, Nikolaj a Irina), sv. Ján Zlatoústý. V chráme sa taktiež nachádzajú mošči (ostatky) týchto svätých:

novomučeník Maxim Gorlický, Ambrósij Mediolanský, kráľ uhorský Štefan, kniežatá Peter a Fevronija.

Obrad posviacky umocnil pekným spevom Katedrálny zbor pod vedením Mgr. Slávky Xénii Rudačkovej, PhD. Najdojímavejším a najočakávanejším momentom pre veriacich bola posviacka vnútorných priestorov chrámu a prestola (oltára) s podrobným vysvetlením daných úkonov. Potom nasledovala slávnostná liturgia.

Po jej skončení sa vladyka Juraj v príhovore k veriacim poďakoval všetkým, ktorí pomohli pri výstavbe chrámu

VELKÉ POSVĚTENÍ KATEDRÁLNĚHO CHRÁMU V KOŠICIACH

fyzickou pracou, finančnými darmi alebo inou formou, aby započaté dielo bolo úspešne ukončené. V modlitbách ďakujeme Hospodinovi, že nám pomohol prekonať dlhoročné prekážky pri výstavbe.

Na záver tejto radostnej udalosti vladyka Juraj udelil niektorým veriacim HRAMOTU (cirkevné vyznamenanie) za obetavú a trvalú prácu pri výstavbe chrámu. Medzi ocenenými boli: mitr. prot. Prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc. - správca farnosti, prot. Mgr. Vladimír Spišák - dekan mesta Košice, členovia kurátorského zboru, Michal Želízňak - ako najaktívnejší veriaci našej cirkevnej obce a otec Konstantin s doprovodom z Cyperskej Pravoslávnej Cirkvi.

Historická posviacka chrámu skončila poďakovaním za vykonanú prácu a želaním dobrého zdravia mohutným spevom všetkých prítomných „mnohaja i blahaja lita“.

Ing. Ján FRICKÝ

Patriarcha Ján X. vo Vatikáne

Počas súkromnej audiencie prijal rímsky biskup František pravoslávneho patriarchu Antiochie a celého Východu Jána X. Patriarcha pricestoval do Ríma, aby sa zúčastnil v dňoch 29. 9. - 1. 10. 2013 medzinárodného stretnutia v intencii mieru vo svete pod názvom „Odvaha nádeje“. Stretnutie je spomienkou na 50. výročie vydania encykliky Jána XXIII. „Pacem in terris“. Patriarcha sa takisto zúčastnil ekumenického modlitebného stretnutia v bazilike Matky Božej v Trastevere.

Jeho Svätosť patriarcha Ján X. je rodným bratom aleppského metropolitu Pavla, uneseného v Sýrii v apríli tohto roku. Počas audiencie hierarchovia rozprávali medzi iným o informáciách týkajúcich sa únosu a možnostiach vyslobodenia vladyku Pavla zo zajatia.

„Diskutovali sme o mnohých veciach, medzi iným aj o unesených metropolitoch, - povedal patriarcha pre Vatikánsky Rozhlas. - Počul som už rôzne verzie, ale nič nie je potvrdené. Stále máme nádej, že žijú a modlíme sa za nich. V prvom rade, v mojom mene i v mene mojej Cirkvi, som utvrdil pápeža o našej bratskej láske. Vždy sme mali dobré vzťahy s katolíckmi i Vatikánom. Vyjadril som mu vďačnosť za jeho iniciatívu v intenciách pokoja na Blízkom Východe. Tá modlitba sa dotkla nás, našich veriacich, ako aj tých, ktorí vedú národy. Pápežovi som rozpovedal o utrpení nášho ľudu v Sýrii, Libanone i na celom Blízkom Východe. Veľmi si ceníme úsilie, ktoré pápež vynakladá pri hľadaní spôsobu nastolenia pokoja cestou dialógu, a nie ďalšej vojny“.

Zdroj: radiovaticana.va

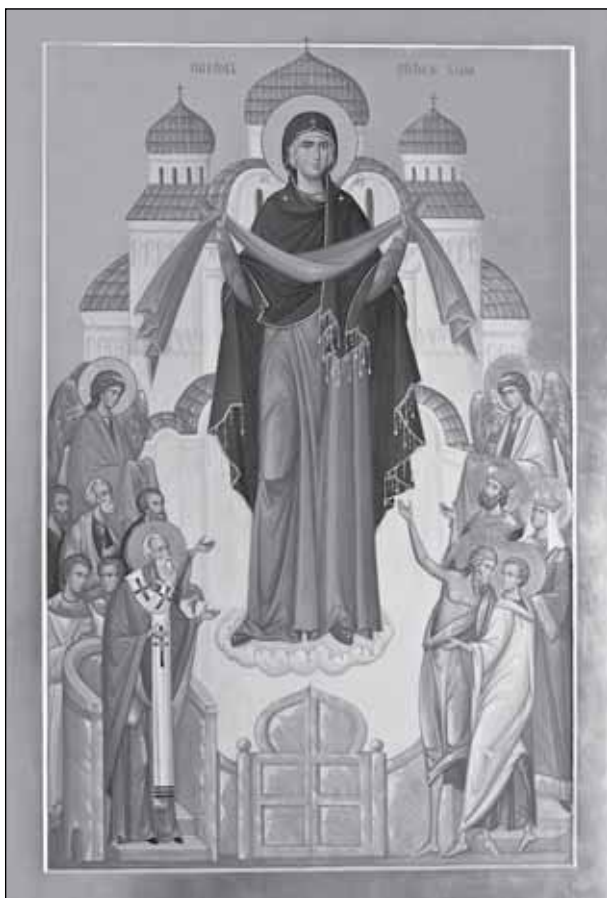
-nikodim

HORLIVÁ ORODOVNICA

Spasenie Ruska v čase Veľkej vlasteneckej vojny v rokoch 1941 – 1945

Záchrana Ruska pred hitlerovskými Nemcami cez pôsobenie Presvätej Božej Matky, vždy Panny Márie, súvisí s jedným miestom Akafistu.

Raduj sa, Matka hviezdy, ktorá nehasne! Raduj sa, zora dňa tajomného a večného! Raduj sa, lebo ty si oheň pokušení zhasila! Raduj sa, lebo ty osvecuješ ctiteľov Najsvätejšej Trojice! Raduj sa, lebo skrze teba bol neľudský tyran svojej moci zbavený! Raduj sa, lebo si Christa milujúceho ľudí zrodila! Raduj sa, lebo si nás vyslobodila z otroctva pohanstva! Raduj sa, snímajúca z nás blato nerestí! Raduj sa, lebo si urobila koniec modlárstvu! Raduj sa, lebo ty hasíš utrpení plamene!... (Ikos 5. chválospevu Bohorodičke).

Pravoslávii pripadne kľúčová úloha v duchovných udalostiach súvisiacich s koncom tohto sveta. V posledných dobách to bude iba nebeská ochrana Matky Božej, ktorá bude pomocou prenasledovaným pravoslávny kresťanom, aby udržali vieru až do konca.

Pred samotným začiatkom Veľkej vlasteneckej vojny mal jeden zo starcov Valaamského monastiera tri zjavenia. V prvom videl, ako Matka Božia, sv. Ján Krstiteľ, sv. Nikolaj Čudotvorca a zbor svätých prosili Spasiteľa, aby neopustil Rusko. Spasiteľ odpovedal, že v Rusku je tak veľký úpadok viery a cností, že nie je možné trpieť tieto nepravosti. Všetci svätí a Presvätá Bohorodička so slzami pokračovali v modlitbe. Nakoniec Spasiteľ riekol:

Ctiteľmi ohňa sú pravdepodobne mienení Peržania, porazení cisárom Herakliom (610 – 641), ako sa o tom zmieňuje komentár k tomuto ikosu Akafistu. Je známe, že ideológia hitlerovského nacizmu bola vybudovaná na rôznych orientálnych náboženstvách (napr. Niektoré zložky SS mali povahu bratstiev zasvätených do démonských kultov; sám zlovestný znak hitlerovcov – hákový kríž – je vlastne zrkadlovo obrátená hinduistická svastika. Zo staroperzského náboženstva nacistická ideológia prebrala práve uctievanie ohňa (z historických fotografií a filmových záznamov si môžeme overiť záľubu hitlerovcov v horiacich pochodniach, bez ktorých sa nezaobišiel žiadny nacistický oficiálny akt). Skrze hitlerovcov vstúpilo do sveta démonické zlo sprevádzané reštaurovaním starobyľých pohanských náboženstiev a démonických kultov. Táto démonická sila sa samozrejme osopila predovšetkým na srdce Christovej Cirkvi – na pravoslávnu Rus, na tretí Rím – Moskvu. Podobne, ako bol pred 15-timi storočiami démonický kult uctievačov ohňa potlačený mocou Bohorodičky, ako sa to spomína v Akafiste, tak aj démonskí ctitelia ohňa, fašisti, boli zničení a Rusko zachránené jedine zázračným pôsobením Matky Božej. Zo starých proroctiev vieme, že Rusku a ruskému

„Neopustím Rusko“. V druhom videní Matka Božia a sv. Ján Krstiteľ stáli pred prestolom Spasiteľa a prosili Ho o záchranu Ruska. Spasiteľ znova odpovedal: „Neopustím Rusko!“ V treťom videní bola Matka Božia sama pred Svojim Synom a so slzami Ho prosila za spasenie Ruska: „Rozpomeň sa, Synu môj“, - hovorila, - „ako som stála pod Tvojim krížom“, - a chcela pokľaknúť. „Nie, to nie je potrebné“, - riekol Spasiteľ, - „viem, ako miluješ Rusko, a pre Tvoje slová ho neopustím. Potrestám ho, ale zachovám“. Starec, ktorý mal toto zjavenie, ukončil svoju pozemskú púť v Pskovsko-pečerskom monastieri vo veku sto rokov.

Na začiatku vojny vyzval patriarcha antiochijský Alexander III. kresťanov celého sveta k modlitebnej a materiálnej pomoci ruskej zemi. Hoc boli veľkí modlitebníci i v Rusku (napr. Jeroschimonach Serafim Vyrický, ktorý tisíc dní a nocí, keď bola krajina v rukách nepriateľa, prestál v modlitbe za záchranu Ruska), predsa bol rovnako, ako v r. 1612, Božou prozreteľnosťou vyvolený priateľ a modlitebník z bratskej Cirkvi – z antiochijského patriarchátu, metropolita libanónskych hôr Eliáš. Vladyka Eliáš zostúpil do podzemia, kde neprenikal z povrchu žiaden zvuk, a kde nebolo nič okrem ikony Matky Božej a tu sa uzatvoril. Neprijímal

pokrm, nepil, nespal, iba sa modlil k Presvätej Bohorodičke a prosil Ju o radu, ako možno pomôcť Rusku. Asi za tri dni sa mu zjavila sama Presväta Bohorodička v ohnivom stĺpe a oznámila, že on, ako pravý modlitebník a priateľ Ruska, bol vyvolený pre to, aby odovzdal Boží pokyn pre túto zem. Ak nebude tento pokyn splnený, Rusko zahynie.

Pre záchranu Ruska je nutné, aby boli po celej zemi otvorené chrámy, monastiere, duchovné semináre a akadémie. Duchovní, ktorí sa vrátili z frontu a väznic musia začať slúžiť bohoslužby. Leningrad nesmie padnúť do rúk nepriateľa. Pre jeho záchranu nech vynesú čudotvornú Kazanskú ikonu Matky Božej a kresťným chodom s ikonou nech obídu mesto. Potom ani jeden nepriateľ nevstúpi na svätú zem mesta na Neve. Pred Kazanskou ikonou Matky Božej nech je slúžený aj moleben v Moskve. Potom tiež v Stalingrade, ktorý tiež nesmie byť vydaný nepriateľovi. Kazanská ikona Matky Božej musí ísť s armádou až na hranice Ruska, a keď bude vojna končiť, metropolita Eliáš musí prísť do Ruska a vyrozprávať, ako bolo Rusko zachránené. Vtedy sa vладыka Eliáš spojil s predstaviteľmi ruskej pravoslávnej Cirkvi i so sovietskou vládou a tlmočil im Božie posolstvo. Stalin si zavola metropolitu Sergeja a metropolitu Alexeja (neskorší patriarcha Alexej I.) a sľúbil splniť všetko, čo mu odovzdal metropolita Eliáš.

Z Vladimírskoho katedrálneho chrámu v Leningrade vynesli Kazanskú ikonu Bohorodičky a obišli s ňou celé mesto. Obliehanie Leningradu bolo zastavené v deň pamiatky sv. apoštolomrovnej Niny, osvietiteľky Gruzínska. Potom Kazanská ikona začala svoje putovanie po Rusku. Záznakom, zjaveným v modlitbách a ochranou Matky Božej, bola zachránená aj Moskva. Nemci utekali v panike. Z Moskvy previezli ikonu do Stalingradu, kde sa pred ňou neustále slúžili molebny a panachídy. Ikona sa nachádzala na pravom brehu rieky Volgy uprostred ruských vojakov. Bol dokonca okamih, kedy obrancovia mesta ostali na úplne malom území pri Volge, ale Nemcom sa ani tak nepodarilo prelomiť obranu Stalingradu.

Veľké ťažkosti nastali pre našich vojakov pri oslobodzovaní starej nemeckej pevnosti – Königsbergu. Rozpráva dôstojník, ktorý sám bol v centre bojov o mesto: „Naša armáda bola vysilená, ale Nemci boli pri sile stále... Zrazu vidím, ako prišiel veliteľ frontu a s ním veľa dôstojníkov, a takisto duchovní s ikonami. Mnohí si robili žarty: „Pozri, priviezli popov, teraz nás oni zachráni“. Ale veliteľ zakázal akékoľvek žarty a prikázal, aby sa všetci postavili a sňali dole čiapky. Kňazi poslúžili moleben a premiestnili sa s ikonou do prvej bojovej línie. Všetci nechápavo pozerali, kde idú. „Veď ich všetkých zabijú!“ - každý šepkal. Ale oni šli rovno, s pokojom, do stredu ohňa. A zrazu paľba z nemeckej strany ustala. V tom momente bol daný signál a naša armáda začala konečný útok na pevnosť zo zeme i z mora. Ako

potom jedhlasne svedčili zajatci, tesne pred samotným útokom Rusov sa na nebi zjavila Madona, ktorú videla celá nemecká armáda a úplne všetkým Nemcom zlyhali zbrane. Vtedy naša armáda zlomila odpor nepriateľa a dobyla toto mesto. Počas zjavenia Nemci padali na kolená a mnohí z nich pochopili, kto pomáha Rusom...“

Kyjev, matka ruských miest, bol oslobodený v deň sviatku Kazanskej ikony Matky Božej. V tej dobe bolo otvorených 22-tisíc chrámov. Boli otvorené duchovné semináre, akadémie, Trojicko-sergejevská lavra, Kyjevo-pečerská lavra a ďalšie monastiere. Bolo dovolené preniesť ostatky sv. Alexeja, metropolitu moskovského a celého Ruska do moskovskej katedrály – Bohojavlenského chrámu, kde sa počas celej vojny nachádzala čudotvorná Kazanská ikona Bohorodičky, ktorá bola s obrancami aj v r. 1612. Nastalo obrodienie viery na Rusi.

V r. 1947 Stalin splnil sľub a v októbri t. r. pozval metropolitu Eliáša do Ruska, keďže sa vyplnili všetky jeho prorocktva. Pred návštevou hosťa sa Stalin radil s patriarchom Alexejom, čím sa odvdčať metropolitovi Eliášovi. Na návrh Alexeja darovali antiochijskému hierarchovi kópiu Kazanskej ikony Bohorodičky, kríž s drahokamami a panagiu vykladanú drahými kameňmi zo všetkých kútov zeme. Vláda odmenila metropolitu stalinskou prémieu za pomoc Rusku v čase vojny. Vладыka však prémieu odmietol a povedal, že mních peniaze nepotrebuje. „Nech sú venované pre potreby krajiny. Sami sme sa rozhodli takisto darovať Rusku 200-tisíc dolárov na pomoc sirotám, ktorých rodičia zahynuli vo vojne“, - povedal Boha milujúci antiochijský hierarcha.

Po Moskve navštívil metropolita Leningrad. Ráno, 9. novembra 1947, slúžil liturgiu v katedrálnom chráme sv. Nikolaja, ktorému tiež daroval časť ostatkov tohto svätého. Druhý deň slúžil metropolita Eliáš spolu s metropolitom Grigorijom a duchovenstvom malú večerňu vo vladimírskom katedrálnom chráme, po ktorej bola Kazanská ikona Matky Božej ozdobená drahocenným venčekom – darom metropolitovi Eliáša. „Modlil som sa za vaše mesto“, - povedal vo svojom príhovore vладыka Eliáš, - „a som vďačný Hospodinovi, že ma urobil hodným byť tu. Videl som vieru, videl som, že Matka Božia neopustila Svoje dieťky...“ Pri týchto slovách v chráme plakali všetci. Bolo cítiť silu tohto duchovného momentu - mohutnú silu modlitby, ktorá rozhorela srdcia prítomných a všetci sa cítili bratmi a sestrami, navzájom si najdrahšími ľuďmi. „Zastupnice userdnaja – Horlivá Orodovnica“, spievali všetci a zdalo sa, že spieva celý chrám a celý národ sa povznáša do neba.

*Jeromonach FILADELF,
Ruské duchovné centrum, Moskva 1992
úprava a preklad o. Nikodim*

HLASY OTCOV PŮŠTE I. Boj s telesnou žiadostivosťou – Smilstvo a cudzoložstvo

Jedna z veľkých vášní, pred ktorými varujú svätí Otcovia je telesná žiadostivosť. Spolu s pýchou je z čítania poučení hádam najväčšia a najťažšia choroba duše aj tela. Telesná žiadostivosť je obzvlášť dnes rozšírená ako mor, ako ďalekosiahle chápadlá zhubnej rakoviny, ktorá zasahuje každého bez rozdielu: mladého aj starého, bohatého aj chudobného, vzdelaného aj neučeného, duchovného, či človeka z veriaceho národa. Rozvracia rodiny, privádza ľudí do zúfalstva alebo bláznovstva. Je spojená s prepychom, ktorému sa oddáva ľudský žalúdok. Mnohí svätí Otcovia zhodne potvrdzujú, že najviac hriechov človek koná cez presýtený žalúdok. Svätý Ján Lestvičník upozorňuje, že nasýtenie tela je matkou žiadostivosti, ale jeho uskromnenie je otcom čistoty. Keď sa človek presýti, odchádza od neho démon pôžitkárstva a posieľa na neho démona žiadostivosti, povzbudzuje ho, v akom stave je človek: „Chod' a zmäť ho, lebo jeho žalúdok je presýtený a ty sa nebudeš dlho namáhať.“ Ten druhý démon potom prichádza, zväzuje človeku ruky a nohy a robí si s človekom, čo chce, pričom poškrvňuje jeho dušu aj telo žiadostivosťou. Keď diabol zvádza človeka telesnou žiadostivosťou, opisuje mu Boha ako zhovievavého k ľudskej prirodzenosti. No keď zvedie človeka, už mu predstaví iného Boha – prísneho sudcu, aby človeka stiahol do beznádeje, zúfalstva. Svätý Nil Sinajský hovorí, že obraz zvädzajúcej ženy je ako jedovatý šíp, ktorý pri zasiahnutí duše vypúšťa do nej jed. Ak sa rana nevyčistí, čím je staršia, tým je dôsledok otravy horší. Lebo najhoršie je, ak srdce prirástlo k plodom žiadostivosti, vtedy je potrebné veľa námahy, aby bola táto burina v srdci vyrezaná aj s koreňmi.

Svätý Efrém Sýrsky vysvetľuje, ako odolávať tomuto pokušeniu hneď od počiatku: „Nedovoľ svojim očiam blúdiť pohľadom z miesta na miesto a nepozerať na cudziu krásu, aby s pomocou tvojich očí ťa tvoj nepriateľ nepremohol. Ak utekáš pred jedovatým hadom, aby ťa neuhryzol a nezahubil tvoje telo, rovnako utekaj aj pred zvädzajúcou ženou, aby nezahubila tvoju dušu. Zamiluj si čistotu a múdrosť, aby si sa stal Božím chrámom. V čistote nájdeš radosť, pokoj a trpezlivosť, no v žiadostivosti len nešťastie, smútok a zúfalstvo.“ Upadajúci do žiadostivosti sám seba klame ako človek, ktorý sa bráni pred svojim nepriateľom, zatvára pred ním dvere, ale ďalšie dvojce otvára. A naivný je aj ten, kto si myslí, že svoje skutky schová pred Bohom, lebo nebesá sú Jeho trónom a zem podstavcom pre Jeho nohy.

A ako sa brániť pred touto žiadostivosťou? Svätý Ján Zlatoústý v kázni o Veľkom pôste píše: „Pre Cirkev nech je sviatkom pôst – skrotenie žalúdka a získavanie každej cnosti. Lebo naozaj skutočný sviatok je tam, kde je spása duší, kde je pokoj a jednota, odkiaľ je vyhnaná každá ľudská pýcha. Kde nie je krik ani hluk, nie sú obeť zvierat, ale namiesto tohto všetkého sa nachádza dokonalá spokojnosť, ticho, láska, radosť, pokoj, krotkosť a nespočetné blahá.“ Ďalej hovorí: „Aj veľký Eliáš sa postil mnoho dní, a hľa, utiekol vláde smrti, vzniesol sa na ohnivom voze, akoby na nebo a dodnes ešte nepodľahol smrti. Hľa, Daniel skrze dlhý pôst skrotil hlad a divokosť levov a zmenil ju na krotkosť oviec. Ninivčania

odklonili Božie rozhodnutie (zničiť ich mesto), postili sa aj zvieratá v meste a odvrátili sa od zlých skutkov, a Boh si ich zamiloval.“ Neustále máme možnosť vidieť, ako človek, ktorý nie je zdržanlivý v jedle, koná nespočetné hriechy. Preto „už v raji, keďže Boh poznal človeka od počiatku a vedel, že liekom pre jeho duchovnú spásu je pôst, povedal Adamovi: „Z každého stromu, ktorý je v raji, môžeš jesť, ale zo stromu poznania dobra a zla nejedz.“ Slová jedz a nejedz sú obrazom pôstu... Preto cez neúmernosť prišla smrť do sveta.“ A svätý Ján Lestvičník dodáva: „Keď k tebe prichádza tento pes (duch žiadostivosti), odháňaj ho duchovnou zbraňou modlitby. A nech akokoľvek dobiedza, neustupuj mu.“

No aj keď človek podľahne pokušeniam a upadne do hriechu, nesmie sa vzdávať. Nech plače, volá k Bohu, činí pokánie, nech sa namáha v modlitbe a pôste. Lebo aj keby človek časom zabudol na hriech, Boh nezabúda a odhalí každý hriech. Jeden mladík sa raz spýtal starca Pimena: „Povedz, otcé, odpúšťa Boh hriechy ľudí ľahko?“ A starec mu odpovedal: „Ako veľmi odpúšťa, dieťa moje, Ten, ktorý učil ľudí zhovievavosti? Neodvetil azda Petrovi, aby odpustil tomu, ktorý sa prehrešil „sedemdesiatsedem krát“, teda aby odpúšťal neustále?“ Ako príklad nachádzame dávny príbeh o mužovi, ktorý sa snažil žiť sväto, ale diabol ho vždy zvedol cez ženu. Nech sa snažil bojovať s týmto hriechom akokoľvek, vždy doňho upadol. Mnohokrát sa stalo, že len čo vyšiel po spovedi z chrámu, diabol mu priviedol do cesty ženu prostitútku, cez ktorú ho zvedol znova. Keď bol muž už na konci so silami v boji s pokušením, modlil sa v chráme pred ikonou Isusa Christa: „Pane, odpusť mi hriešnemu.“ A Christos mu odvetil: „Odpúšťam ti.“ Vo dverách chrámu sa zjavil padlý a kričal: „Ako to, že mu odpúšťaš? Ved' celý život žil v hriechu smilstva.“ Christos odpovedal: „No svoj boj nevzdával a vždy prosil o odpustenie.“ Potom Boh prijal dušu muža do raja. Poučením z toho pre nás je, že aj keby sme neustále upadali do hriechu, nesmieme s ním prestať bojovať. Ak padneme, musíme znova vstať, každý deň a neustále. Musíme sa posilňovať modlitbou a pôstom, pamätať na smrť a utrpenie, ale aj na odmenu za vernosť. A ak Boh neodsúdil ženu smilnicu, ani my nemáme právo súdiť iných, ktorí takto padajú, ale pomáhať im a posilňovať v ich ťažkom neviditeľnom boji. (pokračovanie)

Použitá literatúra:

Добротолубие. Том 2. Украинская православная церковь, Полтавская епархия, Спасо-Преображенский Мгарский монастырь. 939с. ISBN 966-302-510-7.

Apothegmata: výroky a príbehy pouštných otců. II. (preklad J. Pavlík). Praha, 2005. 136s. ISBN 80-86882-01-2.

Святитель Иоанн Златоуст. *Увещеваю вас возлюбленные* (Избранные беседы). Москва 2008. 680с. ISBN 5-87301-177-X.

Pavol KOCHAN

Zázračná klokočovská ikona Presvätej Bohorodičky

*Z histórie Klokočovskej ikony Matky Božej, ktorej kópia je uložená
v pravoslávnom chráme v Nižnej Rybnici*

V dnešných časoch pre pravoslávnych veriacich našej eparchie napísal v r. 2001 ikonu Matky Božej Klokočovskej náš pravoslávny ikonopisec, duchovný Mgr. Miroslav Pirchala zo Sukova pri Medzilaborciach, ktorý je verným nasledovníkom sv. Cyrila a Metoda a ich žiakov, ktorí v našich krajoch našli svoje útočisko a ku ktorých odkazu sa Pravoslávna cirkev na Slovensku s hrdosťou hlási. Táto ikona je dnes v Michalovciach, v pravoslávnom katedrálom chráme sv. Cyrila a Metoda. Podarovala ju rodina Ivanova s tým, že keď sa v Klokočove postaví chrám pre pravoslávnych veriacich, tak ikonu preniesú do tohto chrámu. Z tejto ikony je urobená kópia ikony, ktorá je uložená v pravoslávnom chráme Uspenija Presvätej Bohorodičky v Nižnej Rybnici. V r. 2009 ju napísal grécky ikonopisec Theodoros Vogdanos.

Ikonopisec o. M. Pirchala napísal ikonu podľa prvej kópie, ktorú dala v r. 1769 cisárovna Mária Terézia pre magistrát v Prešove, a takisto aj podľa fotodokumentácií ďalších kópií z Užhorodu a Klokočova. Naša ikona Bohorodičky Klokočovskej je kópia napísaná podľa viacerých kópií tejto ikony. Samotný originál ikony sa stratil a dodnes nikto nevie, kde sa nachádza. Stopa po originále slziacej Klokočovskej ikony sa stráca vo Viedni. Viacerí ho už hľadali vo Viedni, v cisárskom paláci, v chrámoch a kaplnkách. Nič však nenašli, ani len náznak, kde by sa mohla nachádzať. Viacerí konštatovali, že ikona bola pravdepodobne odnesená niektorým z Habsburgovcov. Bolo by treba prehľadať byty všetkých Habsburgovcov a ich príbuzenstva. Tam sa najskôr môže nachádzať ikona, ak ju však

nezobrali iní, ktorí nechceli, aby do dreveného pravoslávneho chrámu, k zázračnej drevenej pravoslávnej ikone Bohorodičky v malej "rusínskej" dedinke Klokočov prichádzali veriaci zo široka - ďaleka, zo Slovenska a Podkarpatskej Rusi.

Ikona môže byť aj v rukách niektorého z Habsburgovcov, ktorý poznal jej veľkú cenu so všetkými jej drahocnosťami. Bolo by naivné myslieť si, že by ikona s toľkými veľkými cennosťami mohla byť niekde vo Viedni zabudnutá v nejakom chráme. Daj Bože, aby som sa mýlil.

Dnes sa čudujeme, prečo ikonu zobrali do Viedne. Jednak preto, že bola obložená veľkým bohatstvom, drahocennými kameňmi. Takisto bola v r. 1696 na kráľovský dvor vo Viedni zobraená aj ikona z Mária Povči. Keď prešovský uniatský biskup Ján Valyi dostal ikonu z magistrátu, takisto ju neodovzdal do Klokočova, ale zobral si ju do svojej kaplnky. Tak vidíte, prečo niet ani pôvodnej ikony v Klokočove.

Klokočovský chrám až v r. 1904 dostal z prvej prešovskej kópie namaľovaný obraz, a aj to len vďaka tomu, že užhorodský profesor gymnázia Emanuel Roškovič dal namaľovať profesorovi Maxovi Kurzovi ikonu pre biskupstvo v Užhorode, a vtedy pravdepodobne namaľovali aj druhú ikonu do Klokočova. Tradícia odpustov v Klokočove sa začala až začiatkom 20. storočia.

Pravoslávna Cirkev je vďačná Klokočovskej ikone Bohorodičky, že dodnes je tu Pravoslávie a Cirkev, pre ktorú pred (vyše) 340 rokmi plakala Matka Božia, ktorá svojimi slzami zachránila náš veriaci ľud po stránke náboženskej, národnostnej a citovej. Mali sme zabudnúť na všetko to, čo nás postavilo na úroveň iných národov, zriecť sa svojej hrdinskej histórie, kultúry, jazyka a svojich práv? Chceli nám vziať všetko, aby sme prijali cudzie. Ale národ vydržal vo viere svojich predkov. Oni nechceli, aby veriaci chodili do Klokočova. Preto aj archívy sú pevne zatvorené, rôzne dokumenty, ak sú, tak isto sú dobre ukryté. Možno sa niekto o stratu ikony postaral, aby ju už veriaci nevideli a ešte s týmto množstvom drahokamov. Mnohí píšú jednostranne o tom, kto tu bol prenasledovaný. Myslím si, že uniati - gréckokatolíci, asi nie, veď oni boli s cisárom. Najskôr to boli len pravoslávni duchovní a veriaci. Dnes, keby tu nebola pravoslávna Cirkev, už by tu nebola ani uniatská - gréckokatolícka. Bola tu násilná latinizácia, reformácia a unionizácia. Unionizácia sa tu tlačila až za biskupa De Camelisa. Treba, aby veriaci poznali históriu slzenia a plaču ikony Klokočovskej Presvätej Bohorodičky, aby sme všetci vedeli o boji našich predkov za existenciu pravoslávnej Cirkvi, i to, že Presvätá Bohorodička vždy stála pri veriacich a pomáhala im Svojim príhovorom u Svojho Syna a nášho Spasiteľa Isusa Christa. Matka Božia nám cez Jej plačúcu ikonu ukázala, že nie sme opustení v našom boji za svoju vieru, že Ona vždy prosí Boha o ochranu a dáva nám sily vydržať vo viere. Veriaci neprestali veriť, že Presvätá Bohorodička darmo nevylievala slzy a pošle raz oslobodenie, že pravoslávna Cirkev a jej veriaci nebudú utláčaní a prenasledovaní.

Pre nás je dnes podstatné to, že tu máme novú ikonu Matky Božej Klokočovskej, pred ktorou sa môžeme spoločne modliť, aby sa prihovárala za naše terajšie problémy a ťažkosti, ktorých máme viac než dost, aby nás neopustila a pomáhala nám. Žijeme vo viere, nádeji a vďaka Matke Božej za to, že pravoslávna Cirkev nezahynula a s Jej pomocou ani nemôže zahynúť až do konca sveta. V r. 1670 zúrili vojny, prelievala sa krv, poddaní utekali, bol nedostatok, hlad, choroby, cholera zničila celé dediny, drancovanie. Urijil Meteor píše, že z veľkej farnosti Užhorod v r. 1679 v čase cholery zostalo len 6 rodín, ostatní vymreli a tak to bolo na mnohých miestach. Všetko naše nám zaberali a predkladali nám cudzie na prijatie. S pravoslávny duchovenstvom a veriacimi utlačovatelia tvrdo narábali, ako so svojimi poddanými, národ hynul následkom hladu a chorôb, vyhynuli celé dediny, preto sem prichádzali kolonisti. Dnes nás takisto trápia problémy - choroby osobné, rodinné, spoločenské problémy, rôzne krízy, svetové, cirkevné, problémy svetového Pravoslávia, našej Cirkvi, našej eparchie i našej farnosti. Tých problémov je veľa, ktoré čakajú, aby sme ich riešili osobne aj spoločne. Preto sa modlíme a voláme Matku Božiu, Bohorodičku, aby sa prihovárala aj za nás, za našu Cirkev a za celý svet, za každého, aj za našich nepriateľov u Svojho Syna Spasiteľa Isusa Christa, aby nám

pomáhal, aby Všemohúci Boh, Syn Boží a Svätý Duch nám dali dostatok sily, viery a múdrosti, nám samým, ako aj predstaviteľom našej vlasti, cirkevným predstaviteľom, aby vyriešili všetko k spokojnosti a šťastiu nám aj celému svetu.

Ikona nie je len ochrankyňou Zemplína, ale aj našej Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie i celého Slovenska. Volajme pred ikonou Presvätej Bohorodičky Klokočovskej slovami piesne Štefana Tertinského k Presvätej Dive Márii Klokočovskej, aby nám Isus Christos odpustil naše hriechy, aby Bohorodička nad nami držala Svoju záštitu, aby sa za nás prihovárala u Isusa Christa - Buď preslávená biela rajská Lalia, v tejto klokočovskej cirkvi Ty si slzila. „Spasi selo ot nešťastija, hladu, vojny, podaj vsim nam christijanom život spokojny“.

Preslavnaja Prisnodivo, Mati Christa Boha našeho, prijmi molitvy naši i prinesi ich Synu Tvojemu a Bohu našemu, Boh náš da spaset i prosvitit Tebe radi duši naša - Vždy slávna, Vždy Panna, Matka Christa Boha, prines našu modlitbu Synovi Tvojemu a Bohu nášmu, nech vďaka Tebe zachráni naše duše.

publikované na pokračovanie v mesačníku PRAMEN
prot. ThDr. Štefan HORKAJ

Slávnostná posviacka katedrály Christovho Zmŕtvychvstania v čiernohorskej Podgorici

V pondelok, 7. 10. 2013, sa v Podgorici, hlavnom meste Čiernej Hory, konala slávnostná posviacka nového katedrálneho chrámu Christovho Zmŕtvychvstania.

Posviacku podgorickej katedrály, ktorá je podľa dostupných informácií tretím najväčším pravoslávny chrámom na svete, spoločne vykonali najvyšší predstavitelia miestnych pravoslávnych cirkví, konkrétne konštantínopolský patriarcha Bartolomej, moskovský patriarcha Kyrill, srbský patriarcha Irinej, cyperský arcibiskup Chrysostomos, aténsky arcibiskup Jeroným, albánsky arcibiskup Anastasios a varšavský metropolita Sáva. Spolu s nimi bohoslužbu konali aj predstavitelia antiochijskej, alexandrijskej, jeruzalemskej, bulharskej a gruzínskej cirkvi spoločne s väčšinou biskupov Srbskej pravoslávnej cirkvi. Našu miestnu cirkev zastupoval z poverenia členov Posvätnej Synody michalovsko - košický arcibiskup Juraj, ktorý pricestoval do tejto malej historickej krajiny na základe osobného pozvania čiernohorského metropolitu Amfilochija.

V priebehu slávnostného dňa mal arcibiskup Juraj niekoľko krátkych stretnutí s prítomnými najvyššími cirkevnými predstaviteľmi, vrátane patriarchov konštantínopolského a moskovského, ktorí vyjadrili svoju morálnu podporu nášmu cirkevnému spoločenstvu a dodali, že je načase, aby naša miestna cirkev mala svojho nového metropolitu.

Veľké svätenie katedrálneho chrámu v Podgorici, ktorý sa budoval dvadsať rokov, bolo súčasťou osláv 1700. výročia vydania tzv. Milánskeho ediktu sv. cisárom Konštantínom Veľkým a jeho spoluvládcom Licíniom, ktorým bolo kresťanstvo zrovnoprávnené s ostatnými náboženstvami Rímskej ríše; definitívne sa tak skončilo obdobie krvavého prenasledovania kresťanov zo strany rímskeho štátu. Za centrum pravoslávnych osláv tohto jubilea bolo vybrané srbské mesto Niš, kde sa sv. cisár Konštantín narodil.

Výročie milánskeho ediktu sme si aj v našej michalovsko - košickej eparchii pripomenuli vo všetkých farských chrámoch v nedeľu 16. júna tohto roku.

- vладыka Juraj

1700. VÝROČIE MILÁNSKEHO EDIKTU V SRBSKOM NIŠ

V nedeľu, 6. októbra 2013, vyvrcholili v srbskom Niš – rodnom meste sv. cisára Konštantína Veľkého, - jubilejné oslavy 1700. výročia vydania Milánskeho ediktu.

Milánsky edikt je jedným z najväznejších a najviac revolučných dokumentov v histórii, ktorý dovolil slobodné vyznávanie náboženstva v hraniciach celého Rímskeho Impéria, ktoré v tom čase do svojej správy zahŕňalo tri kontinenty. Bol vydaný v meste Mediolanum (dnešné Miláno) v r. 313 cisárom západorímskej ríše, sv. Konštantínom

Veľkým a cisárom východorímskej ríše, Licíniom. Edikt, ako právny akt neurobil z kresťanstva štátne náboženstvo, ani mu nepridelil zvláštnych privilégií, ako sa neraz chybné interpretuje, ale dal kresťanom právo slobodne vyznávať svoju vieru. V konsekvencii toho bolo ukončené prenasledovanie kresťanov, ktoré trvalo prvé tri storočia, bol navrátený majetok, ktorý bol predtým kresťanom konfiškovaný z náboženských dôvodov a bol vytvorený priestor pre rozšírenie Evanjelia na celom vtedy známom svete.

Vrcholom jubilejných slávností bola sv. liturgia v meste Niš, ktorú slúžili hlavy miestnych pravoslávnych Cirkví so svojim doprovodom, na čele s Jeho Svätosťou Bartolomejom, ekumenickým patriarchom konštantínopolským. Počas bohoslužieb sa veriaci mohli pokloniť veľkým svätyniam – čudotvorná sícevačská ikona Bohorodičky, časť Svätého a Životodárneho Kríža Hospodinovho a pravá ruka najväčšieho z prorokov, sv. Jána Krstiteľa, ktoré na čas jubilejných slávností boli prinesené do Niš.

Pravoslávnu Cirkev v českých krajinách a na Slovensku zastupoval Vysokopreosviatený Simeon, arcibiskup olomoucko - brnenský, miestodržiteľ metropolitného trónu našej miestnej Cirkvi so svojim doprovodom. *Zdroj: spc.rs, eparhijaniska.rs - nikodim*

Oslava chrámového sviatku vo Veľkých Kapušanoch

V nedeľu 15. septembra sme sv. archijerejskou liturgiou, ktorú slúžil vладыka Juraj, arcibiskup michalovsko – košický, oslávili chrámový sviatok pravoslávneho chrámu Vozdviženija – Povýšenia Čestného a Životodárneho Kríža vo Veľkých Kapušanoch. Spolu s vладыkom slúžili duchovní - prot. Štefan Horkaj a miestny duchovný, npor. prot. Mgr. Simon Czap, ktorý vладыku Juraja privítal. Po čítaní sv. Evanjelia, ktoré zaznelo aj maďarsky, kázal slovo Božie o sv. životodárnom kríži vладыka Juraj. Mladý veriaci žiak Juraj pristúpil k prvej sv. spovedi a potom prijal sv. Eucharistiu. Vладыka Juraj mu podaroval ikonu.

Duchovný Simon Czap, kurátori a veriaci sa vo Veľkých Kapušanoch na túto udalosť pripravili, vymalovali vo vnútri chrámu steny, lebo oslavovali aj 20 ročné jubileum založenia pravoslávnej cirkevnej obce vo Veľkých Kapušanoch, ktorá vznikla po r. 1993. Začalo sa tu slúžiť v náhradných priestoroch a potom si postavili pekný chrám, v ktorom sme sa dobre cítili a rozmyšľali o tom, čo pre nás dnes sv. kríž znamená. Týmito myšlienkami sa chceme podeliť aj s vami.

Sv. kríž to je veľká kniha života. Z veľkej lásky Boh dal Svojho Syna Isusa Christa, aby priniesol obeť na Golgote za všetkých nás, a Ktorý sa modlil aj za svojich nepriateľov na kríži, aby im Boh odpustil: Bože odpusť im, lebo nevedia čo činia. Sv. kríž je pravá cesta odpúšťania, ktorá odpúšťa aj nepriateľom. Sv. kríž to je škola lásky Isusa Christa. Tento duch školy lásky Isusa Christa má preniknúť aj nás všetkých, aby sme aj my odpúšťali a milovali aj svojich nepriateľov, aby sme nielen spievali

„i druh druhu obímem“, ale aby sme aj skutočne všetkých objímali, celý svet. Aby sme namiesto žeravého uhlia, ktoré by sme neraz chceli zosypať na hlavu našich nepriateľov, zosypali uhlie lásky na hlavy našich nepriateľov, tak ako to radi sv. apoštol Pavel: „Nie sami sa pomstiac, milovaní, ale dajte miesto hnevu, lebo je napísané: Mne pomsta; ja odplatím, hovorí Pán. A tak keď je hladný tvoj nepriateľ, nakrm ho; keď je smädný, napoj ho; lebo to robiac zhrneš žeravé uhlie na jeho hlavu. Nedaj sa premáhať zlému, ale premáhaj dobrým zlým“ (Rim 12, 19 - 21). Aby všetci čo sú zamrznutí hnevom a nenávisťou, aby sa touto láskou rozmrazili, aby aj oni milovali svojich nepriateľov a každého na tomto svete. Keď vedeli pred nami a aj dnes vedia mnohí odpúšťať aj nepriateľom, prečo by sme aj my nevedeli odpúšťať a milovať všetkých.

Sv. kríž nás učí, aby sme sa vždy a všade vedeli spamätať a obrátiť sa, tak ako to urobil lotorna kríž po pravej strane na hore Golgote, a ktorému Isus Christos povedal: Ešte dnes so mnou budeš v Raji. Keď mohol lotor vedľa Isusa Christa vydať sa na cestu nádeje, ktorá ho priviedla do života večného, prečo by sme to nemohli urobiť aj my. Každý sv. kríž, ten v našom chráme, ten čo máme v našich domácnostiach, aj ten čo stojí pri ceste, nám ukazuje a hovorí: Ešte dnes so mnou budeš v Raji.

Miestny duchovný o. Simon poďakoval vладыkovi Jurajovi za spoločné modlitby a všetkým prítomným za účasť na tomto chrámovom sviatku. Veriaci odovzdali vладыkovi Jurajovi kvety a zaznelo všetkým prítomným Mnohaja i blahaja lita! *Prot. ThDr. Štefan HORKAJ*

PRAMEN

PRAMEN - mesačník Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. **Vydáva:** Eparchiálna rada Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie v Michalovciach. **Šéfredaktor:** Bc. Dušan Tomko. **Členovia redakčnej rady:** prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc., Mgr. Pavol Novák. **Grafická úprava:** Mgr. Marcel Lobo. **Tlač:** Tlačiareň svidnícka, s.r.o., čat. Nebiljaka 121/18, 08901 Svidník. Vychádza v náklade 500 kusov. Uzavierka príspevkov a fotografií je k 6. dňu v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Za názory a postoje autorov príspevkov redakcia nezodpovedá. **Adresa redakcie:** PRAMEN, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č.056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo EV 3912/09. ISSN 1336 - 2747. **Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač:** Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200. **Distribúcia:** mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie.